

Nyhetsbrev

Vi samarbetar med kommuner i Stockholms län och Region Stockholm

2025-02-27 | Årgång 12 | Nummer 2

[Läs brevet i webbläsare](#)

Hej!

"Åh, visst är det skönt att det är ljus fast klockan är över 17.00!" Visst är det en vanlig kommentar i dessa dagar? Och nog är vi många som har längtat efter ljuset och kommande ljusa vårvinterkvällar.

I veckan som gick hade vi på PKC besök från sydligare breddgrader. Palliativt utvecklingscentrum i Lund var nämligen på ett värdefullt besök. Vi fick dela erfarenheter med varandra och tillsammans fundera på hur vi vill möta framtiden. Att arbeta ännu mer tillsammans tror vi på, även om vi har lite olika uppdrag och fokusområden. Tillsammans blir vi starka.

Nu är det 9 månader kvar till den Nationella konferensen i palliativ vård och där turen har kommit till Stockholm. Ett program börjar ta sin form och en första version räknar vi kunna publicera om ca 1 månad. Kom ihåg att skicka in abstrakts – en rolig och viktig del av konferensen.

Det vetenskapliga referatet är denna gång skrivet av Linda Björkhem Bergman på temat *Paracetamol vid samtidig opioidbehandling*. Här kanske man upptäcker att befintliga arbetssätt borde uppdateras. Läs så får du se vad du tänker om det.

Vi på PKC vill önska Dig en värdefull läsning!

Fredrik Sandlund med medarbetare

Fredrik Sandlund
Verksamhetschef

Annika Cederholm
Enhetschef

Anette Alvariza
Vetenskaplig ledare

Linda Björkhem-Bergman
Vetenskaplig ledare

Kalendarium

Kommande utbildningar med platser kvar

Palliativ vård – en introduktion

Halvdags introduktionsutbildning i palliativ vård

Symptomkontroll i palliativ vård

Digital utbildning främst för läkare och sjuksköterskor, men öppen för alla som möter patienter med palliativa vårdbehov

Hjärtstopp och beslut kring HLR

För läkare verksamma inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm

Reflektionens kraft – nyckeln till lärande och hållbar utveckling

Föreläsare: Charlotte Klinga

Remittering till ASIH och SPSV

För läkare verksamma inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm

Sårbehandling i palliativ vård

Föreläsare: Susanne Dufva

Tema Cancer bjuder in till gemensam workshop

För personal inom ASIH/SPSV, Tema Cancer och akutklinik

Det tolkade vårdmötet

Föreläsare: Linnéa Soldén Lindström & Joakim Lindqvist, Transkulturellt centrum

Undersköterskans roll i palliativ vård

Digital grundutbildning för undersköterskor

Utsättning av läkemedel i livets slut

Föreläsare: Linda Björkhem Bergman

Fortbildningseftermiddag för ST-läkare och specialister i palliativ medicin

Föreläsare: Hadi Molanaei och Bo Brink

Ledarskapsutbildning – att leda den palliativa vården i kommunal vård och omsorg

Kursledare: Charlotte Klinga och Ingeli Simmross

Palliativ ombudsutbildning för personal inom akutsjukvård och geriatrik

Kursledare: Kristina Zarins och Ingeli Simmross

Utbildning av palliativa ombud för kommunerna i Stockholm län

Kursledare: Medarbetare PKC

Nyheter

10:e Nationella konferensen i palliativ vård

Välkommen till den 10:e Nationella konferensen i palliativ vård! Stockholm den 18–19 november 2025

År 2010 anordnades den första Nationella konferensen i palliativ vård. Nu år 2025 får vi fira den **10:e Nationella konferensen** under temat "**Palliativ vård – nya perspektiv**".

Välkommen till Stockholm för inspirerande och lärorika dagar som vill öppna för nya perspektiv på palliativ vård där vi försöker utmana tidigare normer och synsätt. Vår förhoppning är att konferensen lyfter fram spännande, utmanande och intressanta frågor.

De nya perspektiv som konferensen kommer att lyfta fram handlar bland annat om hur AI, genus, social utsatthet, kultur, psykisk sjukdom och det mångkulturella samhället påverkar den palliativa vården. Vi hoppas kunna bjuda på många goda exempel på palliativ vård från olika delar av sjukvård och omsorg.

Den 10:e Nationella konferensen i palliativ vård är ett samarrangemang mellan NRPV, Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län (PKC), Marie Cederschiöld högskola och Stiftelsen Stockholms Sjukhem.

Vi hoppas att många av er skickar in abstrakts, och sista datum för det är 1 maj 2025. Vi ser fram emot att träffa dig och tillsammans utforska nya perspektiv på palliativ vård.

Anmäl dig redan idag via nedanstående länk! Välkommen till Stockholm den 18–19 november 2025!

[Till konferensens hemsida](#)

Månadens film!

Årets andra månadens film som vi vill uppmärksamma från våra webbutbildningar i palliativ cancervård är inspelad av Linda Björkhem Bergman och handlar om *Vårdförloppet i palliativ vård*. På endast 9 minuter får den en introduktion.

[Se filmen här!](#)

Vill du/ni delta på PKC:s 10-årsjubileum den 23 maj 2025?

Tiden flyger och Palliativt kunskapscentrum fyller strax 10 år! Vi vill på vårt jubileum lyfta allt positivt relaterat till palliativ vård i vårt län! Och vem kan berätta om det bättre än du som arbetar inom vård och omsorg och som möter personer med palliativa vårdbehov?

PKC vill erbjuda er som har utvecklat palliativ vård i er verksamhet en möjlighet att bli inbjudna till vårt 10 års-jubileum. Vi vill därför att ni i nedan formulär:

- Beskriver vad du/ni har utvecklat på er arbetsplats och varför.
- Beskriver hur ni gjorde och hur ni ser att det har utvecklat palliativ vård.

Utvalda utvecklingsarbeten kommer att presenteras i form av en poster under jubileumsdagen som PKC kan hjälpa er att utforma.

Observera att närvaro på 10-års jubileet tyvärr är begränsat till er som deltar med utvecklingsarbeten, samt särskilt inbjudna gäster. Antalet deltagare och postrar är begränsat. Ni som blir uttagna kommer bli kontaktade av PKC med ytterligare information. Samtliga inlämnade beskrivningar kommer att få återkoppling.

Välkommen med er ansökan!

Sista ansökningsdatum: 28 mars 2025.

Till ansökan

Utveckla ditt ledarskap inom kommunal vård och omsorg i höst

Arbetar du som chef inom kommunal vård och omsorg (tex SÄBO, LSS och Hemtjänst)? Det är nu möjligt att anmäla sig till höstens omgång av "Ledarskapsutbildning – att leda den palliativa vården i kommunal vård och omsorg".

Detta är en utbildning som ger dig som chef möjligheten att utveckla din kompetens för att leda och verka för palliativt förhållningssätt i kommunal vård och omsorg. Vetenskaplig teori varvas med praktiska övningar och reflektion.

Mellan utbildningstillfällena får deltagarna utforska den egna verksamhetens förutsättningar att arbeta i enlighet med palliativt förhållningssätt genom att praktisk tillämpa olika verktyg och modeller. Sista utbildningstillfället ägnas åt presentation av eget förbättringsarbete.

Några röster från utbildningen som svarade på frågan "I vilken utsträckning anser du att du genom denna kurs utvecklat värdefulla kunskaper och färdigheter i att leda palliativ vård?":

"Bra uppbyggt program och struktur"

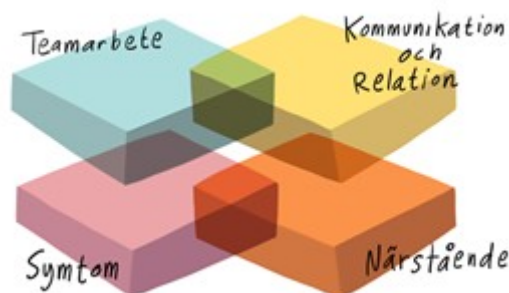
"Så mycket kunskap som florerat i detta rum som jag fått möjlighet att ta del av"

Höstens utbildningsomgång består av ett digitalt intromöte följt av fyra utbildningsdagar, med kursstart den 23 september.

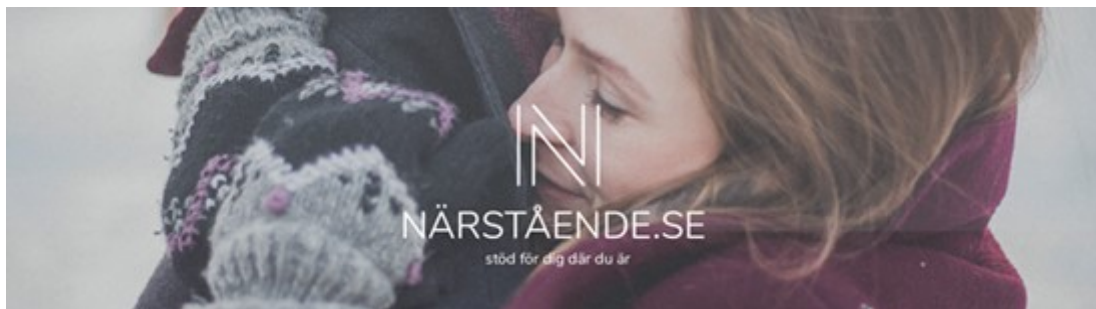
Ledarskapsutbildning – att leda den palliativa vården i kommunal vård och omsorg

Kursstart: 23 september 2025

[Läs mer och anmäl dig](#)

© Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län

PKC vill tipsa om en webbsida som är för den som är närstående. Närstående.se erbjuder evidensbaserat stöd med målet att öka förberedelse för närstående till personer med svår sjukdom.

På webbsidan finns 23 korta filmer som visar samtal mellan närstående (som är skådespelare) och vårdpersonal (som är autentisk). Samtalen berör det som tidigare forskning visat att närstående ofta har frågor kring och behov av stöd med. Till filmerna finns fördjupande texter. Innehållet speglar bland annat de dubbla roller som det innebär att vara närstående och vårdare samtidigt, delaktighet i vård och omsorg, att våga samtala om sjukdom, känslor och framtid och föreställa sig livet utan den andra.

Det finns också innehåll som är mer praktiskt inriktat, kring tex symtomlindring, behandling, kost och omvårdnad. Webbsidan har utvärderats i en pilotstudie och i en randomiserad kontrollerad studie. Resultaten visar att närstående finner innehållet informativt och relevant samt att det webbaserade formatet är praktiskt och flexibelt att använda. Närstående har också tyckt att innehållet på webbsidan ger igenkänning av den egna situationen och inspirerar till självreflektion över rollen som närstående samt förbereder för framtiden.

Webbsidan har visat sig ha betydelse också för den person som är sjuk, t.ex. kan ökad förståelse mellan partners fördjupas, samtal initieras och samförstånd främjas. Närståendes ansträngda situation var en källa till oro för den som var sjuk, och hopp fanns om att mer stöd skulle hjälpa närstående att fortsätta orka stödja och vårda. Efter den sjuka personens död berättar närstående att webbsidan bidrog till egna reflektioner som hjälpte dem att på olika sätt förbereda sig för döden.

Vid frågor eller intresse för mer information kontakta anette.alvariza@mchs.se eller viktoria.wallin@mchs.se

narstaende.se

Föreläsningar för läkare inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm

Palliativt kunskapscentrum anordnar i vår digitala läkarlunchföreläsningar för läkare verksamma inom akutsjukvård och geriatrik i Region Stockholm. Först ut är en föreläsning med professor Therese Djärv om hjärtstopp som var mycket uppskattad när den gavs under hösten, därefter en helt ny föreläsning om remittering med överläkare Marie Aastrup.

Hjärtstopp och beslut kring HLR

18 mars kl. 12:00–12:45

[Läs mer och anmäl dig](#)

Remittering till ASIH och SPSV

1 april kl. 12:00–12:45

[Läs mer och anmäl dig](#)

Vilja –verktyget för att utveckla palliativ vård

Vilja är verktyget för att utveckla palliativ vård. Verktöget är nära till hands i mobilen och ger förslag på palliativa områden att utveckla.

Ta hjälp av Viljas metod med några enkla steg för att komma igång. Börja med nuläget, hur ser den palliativa vården ut hos er? Vilja ger inte svar på hur palliativ vård ska utföras utan på hur ni kan utveckla den hos er.

Du hittar Vilja på vår webbsida och i PKC-appen!

[Hemsidan](#)

[PKC-appen](#)

Paracetamol vid samtidig opioidbehandling

Referat av Linda Björkhem-Bergman

Vetenskaplig ledare PKC

Överläkare och professor vid Stockholms Sjukhem och Karolinska Institutet Professor i vårdvetenskap inriktning palliativ vård och specialistsjuksköterska i cancervård vid Marie Cederschiöld högskola och Stockholms sjukhem

Referat av artikeln: "Is Acetaminophen Beneficial in Patients With Cancer Pain Who are on Strong Opioids? A Randomized Controlled Trial. Y" av Leiva-Vasquez O, Letelier LM, Rojas L, Viviani P, Castellano J, Gonzalez A, Perez-Cruz PE. J Pain

I den här månadens nyhetsbrev har jag valt att skriva om en studie som har undersökt den smärtlindrande effekten av Paracetamol vid samtidig behandling med opioider [1]. Alvedon® är det namn som kanske är mest känt men substansen heter egentligen paracetamol och säljs även under namn som t ex Panodil®, Pamol® och Paracetamol® varför jag bara kallar det för bara paracetamol i texten från och med nu.

Smärta är kanske det vanligaste symptomet vi arbetar med inom palliativ vård. Paracetamol är i regel det första preparatet man börjar med vid smärta oavsett diagnos. Hos patienter med svår cancersmärta behöver man dock ofta börja behandla med opioider (morfinpreparat) ganska snart. Rekommendationerna i dag är att man ska behålla paracetamol som en grundbehandling och man har trott att det kan bidra till att hålla ner opioid-doserna – även om evidensen för detta har varit relativt svag [2]. Syftet med den aktuella studien var att undersöka om paracetamol (i artikeln benämnd som acetaminophen) verkligen bidrog med smärtstillande effekt när patienterna stod på opioider [1].

"Bidrog verkligen paracetamol med smärtstillande effekt när patienterna stod på opioider?"

Randomiserad studie med paracetamol

I studien ingick patienter som var inlagda på sjukhus och hade måttlig till svår cancersmärta och behandlades med en stark opioid (t ex morfin, oxycodon, fentanyl-plåster mfl). Studien gjordes på en specialiserad palliativ vårdavdelning i Chile, 56% var kvinnor och medelåldern var 57,9 år. Patienterna randomiserades (lottades på ett slumpmässigt sätt) till att få tillägg med intravenös tillförsel av paracetamol löst i natriumklorid-lösning eller bara natriumklorid-lösning (placebo, dvs överksam substans) 4 gånger per dygn under 2 dygn. Varken patienter eller vårdpersonalen visste om patienterna fick paracetamol eller placebo – dvs studien var dubbelblind. Det primära utfallet i studien var att undersöka skillnaden i smärtintensitet efter 2 dygn och man använde sig av en 10-gradig numerisk smärtskattningsskala. Andra utfall man undersökte var förändring i opioiddos efter att ha startat med paracetamol samt patienternas egen uppfattning om förbättrad smärtkontroll.

I studien ingick 112 patienter varav 56 fick placebo och 56 fick paracetamol som tillägg till deras opioidbehandling. Smärtan blev bättre i båda grupperna och det var ingen statistisk säkerställd skillnad mellan de som fick placebo eller paracetamol. I genomsnitt förbättrades smärtan med 2.7 respektive 2.3 poäng på en 10-gradig skala. Det var heller ingen skillnad i förändring i opioiddos mellan grupperna och smärtkontrollen upplevdes som lika bra i båda grupperna.

"Smärtan blev bättre i båda grupperna och det var ingen statistisk säkerställd skillnad mellan de som fick placebo eller paracetamol"

Styrkor och svagheter med studien

Styrkan med studien är att den är randomiserad, placebo-kontrollerad och dubbelblind vilket gör att resultaten är mycket tillförlitliga. Det är också den studiedesign som anses ha högst kvalitet när man ska undersöka ett läkemedels effekt. Svagheter med studien är att den är en sk single-center studie dvs att den bara gjorts på en enda vårdenhets och inte flera. Att paracetamol gavs intravenös gör att man säkerställer att alla verkligen fick preparatet och med högsta möjliga biotillgänglighet. Samtidigt är det inte helt säkert att resultaten direkt kan översättas till om paracetamol ges i tablettform vilket ju är det vanliga.

Tidigare studier med paracetamol

Det finns tre tidigare randomiserade studier som på liknande sätt undersökt tillägg av paracetamol till opioidbehandling [3–5]. Alla dessa tre studier visar samma resultat som den aktuella studien – dvs paracetamol gav inte någon ytterligare smärtlindrande effekt. Den aktuella studien är dock den enskilt största som gjorts hitintills och de tidigare var

betydligt mindre (dvs hade färre deltagare).

Hur kan vi använda resultaten?

Sammanfattningsvis visar resultaten att tillägg av paracetamol hos patienter som behandlas med opioider pga cancersmärta inte ger bättre effekt än placebo. Även om man kan argumentera att placebo-effekten är viktig tycker jag att man med gott samvete kan avstå att behandla med paracetamol när patienten redan står på en opioid då resultaten inte tyder på att paracetamol i sig självt tillför någon större smärtlindrande effekt. Många patienter upplever också att de ganska stora paracetamol-tabletterna kan vara besvärliga att ta och de behöver dessutom tas 3–4 gånger per dag. Paracetamol är på många sätt en "snäll" medicin men belastar trots allt levern när den bryts ner.

Resultaten i studien talar för att vi kanske inte slentrianmässigt ska låta patienterna stå kvar på paracetamol när vi går över till starka opioider då den inte tillför någon ytterligare smärtlindrande effekt i det läget. Paracetamol kan däremot med fördel användas som febernedsättande läkemedel när en patient får feber.

Referenser

1. Leiva-Vasquez O, Letelier LM, Rojas L, Viviani P, Castellano J, Gonzalez A, Perez-Cruz PE. **Is Acetaminophen Beneficial in Patients With Cancer Pain Who are on Strong Opioids? A Randomized Controlled Trial.** *J Pain Symptom Manage.* 2023; 66(3):183–92 e1.
2. Wiffen PJ, Derry S, Moore RA, McNicol ED, Bell RF, Carr DB, McIntyre M, Wee B. **Oral paracetamol (acetaminophen) for cancer pain.** *Cochrane Database Syst Rev.* 2017; 7(7):CD012637.
3. Axelsson B, Borup S. **Is there an additive analgesic effect of paracetamol at step 3? A double-blind randomized controlled study.** *Palliat Med.* 2003; 17(8):724–5.
4. Cubero DI, del Giglio A. **Early switching from morphine to methadone is not improved by acetaminophen in the analgesia of oncologic patients: a prospective, randomized, double-blind, placebo-controlled study.** *Support Care Cancer.* 2010; 18(2):235–42.
5. Israel FJ, Parker G, Charles M, Reymond L. **Lack of benefit from paracetamol (acetaminophen) for palliative cancer patients requiring high-dose strong opioids: a randomized, double-blind, placebo-controlled, crossover trial.** *J Pain Symptom Manage.* 2010; 39(3):548–54.

Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län samfinansieras av Region Stockholm samt kommunerna Botkyrka, Danderyd, Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Lidingö, Nacka, Norrtälje, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Sigtuna, Sollentuna, Solna, Stockholms stad, Sundbybergs stad, Södertälje, Tyresö, Täby, Upplands-Bro, Upplands Väsby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker.

Läs mer om oss på: pkc.regionstockholm.se

Kontakt: pkc.slso@regionstockholm.se

Foto: Yanan Li (om ej annat anges)

Följ oss på Facebook och Instagram

Tipsa en vän

Dela utskicket:

[Avregistrera dig från nyhetsbrevet](#)

Palliativt kunskapscentrum
REGION STOCKHOLM